

Örgütsel Kültürün Görünen Yüzü Olarak Sembollerin Algılanması: Olimpiyat Örnekleri Üzerine Bir Araştırma*

Perception of Symbols as The Exposed Face of The Organizational Culture: A Research on The Olympic Examples

Ülkühan Yüksel¹ – Hakan Kara²

Başvuru Tarihi: 07.10.2019

Kabul Tarihi: 11.12.2019

Öz

Bu araştırma, örgütsel kültürün görünen yüzü olan sembolere, kültürün nasıl yansıdığına belirlenmesi amacıyla taşımaktadır. Renk ve sembollerin taşıdığı anlamların olimpiyat sembollerinde kültürel ve sosyal mesaj içermesinden dolayı, araştırma öneri olarak tasarlanan üç farklı olimpiyat sembolü üzerinden yapılmıştır. Sembol 1’de, turkuaz rengi gökyüzünü, kartal figürü özgürlüğü, zeytin dalı ilk Yunan Olimpiyatları’nda verilen ödülü, siyah renk ise cesaret ve yiğitlik sembolünü; Sembol 2’de turkuaz rengi gökyüzünü, ok atan adam Türklerde kutlu bir silahı, siyah renk cesaret ve yiğitlik sembolünü, zeytin dalı ilk Yunan olimpiyatlarında verilen ödülü ve sembol 3’de bulunan turkuaz rengi gökyüzünü, kartal figürü özgürlüğü, siyah renk ise cesaret ve yiğitliği temsil etmektedir. Her üç sembolde bulunan olimpiyat halkaları da 5 kıtaya gönderme yapmak için tasarımlar arasında yerini almıştır. Sembol 1’i tercih edenlerin, 2 ve 3’e göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların Sembol 1 açısından cinsiyet değişkenine göre hiçbir ifade de anlamlı bir farklılık bulunamazken, yaş değişkeninde göre ‘Turkuaz rengi gökyüzünü temsilen yer almaktadır.’ ifadesinde anlamlı bir fark bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Kültür, Semboller, Olimpiyat

* Bu çalışma Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde Ülkühan YÜKSEL tarafından hazırlanan, Doç. Dr. Hakan KARA danışmanlığında yürütülen, ‘Örgütsel Kültürün Görünen Yüzü Olarak Sembollerin Algılanması: Olimpiyat Örnekleri Üzerine Bir Araştırma’ isimli yüksek Lisans tezinden özetlenerek üretilmiştir.

¹ Blm. Uzm., Kütahya, ulkuhanugur06@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9522-5795.

²Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya Sosyal Bilimler MYO, hakan.kara@dpu.edu.tr, ORCID: 000000-0001-9480-4904.

Abstract

This research aim to detemine how culturel values is reflected on the oliympic symbols which are the visible face of organizational culture. Because of the meanings of colors and symbols contain culturel and social messages in olympic symbols, so the research has been made on three different symbols designed as suggestions. In Symbol 1, the Turquoise colour represents sky, the eagle figure represents freedom, the alive branch teptsents award in the first Greek Olympics, the black color represents the symbol of courage bravery; in Symbol 2, the Turquoise colour represents sky, the man who shoots an arrow represents a happy weapon in the Turks, the black color represents the symbol of cource and bravery, the alive branch repsents award in the first Greek Olympics, and in Symbol 3, the Turquoise color represents sky, the eagle figüre represents freedom, the black color represents the symbol of courage and bravery. The olympics rings in all three symbols refers to 5 continents. It is determined that those who prefer Symbol 1 are more than 2 and 3. No significiant difference was found among the participants in terms of symbol 1 by gender variable, while there was a significiant difference in the expression of 'Turquoise color refers to sky' by age variable.

Keywords: Organizational Culture, Symbols, Olympiad.

Giriş

Semboller siyasi, kültürel, dini, sosyal vb. alanlarda önemli kullanımlara sahiptirler. Müzik, resim, heykel, spor vb. takım sembollerinde karşımıza çıkabilmektedir. Günümüz dünyasında sembollerden bağımsız olmak mümkün değildir. Evreni kuşatan nesnelere insanın yaşamı çevrelerken, insan fiziki olarak evren içinde var olur ve semboller de, fiziksel evren içinde sembolik evreni oluşturur (Giddens, 2013: 46). Bu bağlamda semboller yaşanılan toplumun yapısı içerisinde her yerdedir ve evren bu anlamda büyük bir semboller topluluğudur. Bir toplumun geçmişten süre gelen birikimi sembollerini meydana getirmiştir (Jung, 2009: 21). Sembollerin insanlar üzerindeki birleştirici gücünün toplumsal örgütlenmelerde önemi büyüktür. Bu yapısal üstünlükleri düşünceler üzerinde önemli derecede birleştirici ve somut bir etki yaratmaktadır. Sembollerin bu özellikleri sonucunda örgütlü düşünce birlikleri kendilerine sembolik unsurlar yaratma eğilimindedir (Yaman, 2017: 73). Örgütsel kültür bağlamında sembollerin önemi yadsınamaz bir gerçek olduğu belirtilmek gerekmektedir. Olimpiyat oyunları uluslararası bir örgütlenme olup insanların takip ettiği ve oyunlara katılan

yarışmacıların kültürel, milli değerlerini ve ülkelerini tanıtabilecekleri bir ortamdır (Kılıç, 2007: 32). Ülkelerin sembolleri irdelendiğinde Hollanda “Lale” , Rusya “Rus Ayısı” ile hatırlanmaktadır. Olimpiyatlarda ülkeler kendilerine özel sembolleri ile reklam yapmakta, yarışmacılardan elde ettiği gelir yanında turistlerden gelir sağlamak ve gelen insanlarda kalıcı bir etki bırakmak için birçok etkinlik de yapmaktadırlar. Bu nedenle Türkiye olimpiyatlara aday adayı olan ülkeler arasında yer aldığından hem ülke tanıtımı hem de örgütlenmenin mükemmel bir şekilde yapılacağını ortaya koymak için, tesislerin ve Olimpiyat Düzenleme Komitesi’nin yeterliliği hakkında Uluslararası Olimpiyat Komitesi’ne sunulan raporların kabulü durumunda olimpiyatlara ev sahipliği yapmayı beklemektedir. Bu hazırlık kapsamında Türkiye’ye özgü olabileceği öngörülebilecek bir olimpiyat sembolü üzerinden çalışma yapmak, bu araştırmanın çıkış noktasını oluşturmuştur. Söz konusu araştırma için bazı kültürel değerlerin görünen yüzünü temsil ettiği düşünülen üç farklı olimpiyat sembolü tasarımı yapılarak örneklem üzerinden sorgulaması yapılmıştır.

Sembol Kavramı

Sembollerin kullanılması yeni bir anlatım türünü ortaya atmıştır. Sembolik anlatım adıyla nitelendirilen bu anlatım şeklinde daha çok toplumsal semboller ön plana çıktığı izlenmektedir (Koca, 2010: 88). İnsanlar ait olma duygusu ile birlikte ortak sembolleri benimsemiştir. Bunun devamında günümüzün markalarının ilk örneği sayılan damga ve mühürler ortaya çıkmıştır. Dünyanın birçok bölgesinde kullanılan, Orhun'dan Anadolu'ya kadar uzanmış olan Türk damgaları Anadolu'daki çeşitli boy, soy, oymak, oba, aşiret, cemaat ve aileler arasında kullanılmış ve hala da kullanılmaktadır. Damgalar zaman içinde mühürler haline gelmiş ve yiğitlik, cesaret, güç, mertlik, bolluk ve bereket anlamları taşımıştır. Bunlar, çeşitli hayvanların üzerinde, mezar taşlarında, ziynet eşyalarında, ambarlarda, kap kacakta, silahlarda ve vücutlarında yaptıkları dövmelerde kullanılmıştır (Gülensoy, 1989: 18).

Semboller ile düşünceler arasındaki bağlantı kurma görevini üstlenen iletişim süreci, bireyler arası kalıcı sosyal ilişkiler desenlerinin oluşması ve bu desenlerin devamlılığına yönelik katkıda bulunmaktadır (Phillips & Brown, 1993: 1547). Sembol, temsil niteliği tam olarak yorumlayanına bağlı olan göstergedir. Bu tanımda gördüğümüz gibi sembol olgusu alıcıya bağlı olarak incelenebilecek bir göstergedir. İkinci tanım da ise sembol, genel olarak genel düşüncelerin ortaklığını ifade eden nesneye gönderme yapan bir göstergedir (Peirce, 1984: 292). Bu anlamda sembol, bir şeyin bir başka şeyle karşılaştırılması eylemini belirleyen bir yüklemden dönüştürülerek

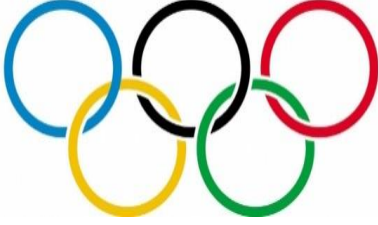
türetilmiştir. Dolayısıyla sembol belirli bir nesnel olay ya da olgunun, düşünsel kaynaklı bir kavram ya da kendi kavramının açılımları ve çağrışımlarıyla karşılaştırılmasından doğmaktadır. Bir yaklaşıma göre de semboller, evrenselleşmiş sessiz bir dildir (Uçar, 2004: 24). Örgütleri sembolik açıdan tanımlayan yaklaşımlar, örgütün sembollerle kapsanmış bir ağı içinde barındığını ve bir anlam dünyası yarattığını ortaya koymaktadır. Bu yaklaşım; örgütsel sembolizm, semiyotik, göstergibilim gibi farklı isimlerle de ele alınmaktadır. Örgütsel sembolizm kuramı, örgütlerde anlamın nasıl ortaya çıktığı, sürdürüldüğü ve yok olduğu, insanların örgütte karşılaştığı sorun ve fırsatlarla ilgili sembollerinin altında yatan anlamları araştırmaktadır (Frost, 1985: 5).

Olimpiyat Oyunlarında Sembol Örnekleri

Olimpiyat bayrağı; beyaz zemine iç içe geçmiş beş farklı renkte beş halkadan oluşmaktadır. Tüm dünyayı dostluk ve sevgi içinde birbirine bağlamayı sembolize eden bu halkalardan üçü üstte, ikisi alttadır. Üstteki halkalar sol baştan sırasıyla mavi, siyah ve kırmızı; alttakiler ise sarı ve yeşildir (Serdaroğlu, 2002). Olimpiyat Bayrağı, 1920 Anvers Oyunları'ndan günümüze kadar dalgalanmaya kullanılmaktadır. Bu sembol 1913'de Uluslararası Olimpiyat Oyunları'nın kurucusu ve Başkanı Baron Pierre de Coubertin'in önerisiyle Olimpiyat Genel Kurulu'na sunulmuştur. Renklerin başlangıçta kıtaları sembolize ettiği sanılmakla beraber, daha sonra IOC bu beş rengin Olimpiyat Oyunları'na katılan üye ülkelerin bayrak renklerini simgelediğini açıklamıştır (Karaküçük, 1988).

Günümüze kadar şu olimpiyat oyunları gerçekleştirilmiştir: 1896 Atina, 1900 Paris, 1904 Saint Lois, 1906 Atina Ara, 1908 Londra, 1912 Stockholm, 1920, Anvers, 1912 Paris, 1923 Amsterdam, 1932 Los Angeles, 1936 Berlin, 1948 Londra, 1952 Helsinki, 1956 Melbourne, 1960 Roma, 1964 Tokyo, 1968 Meksika, 1972 Münih, 1976 Montreal, 1980 Moskova, 1984 Los Angeles, 1988 Seul Yaz, 1992 Barcelona, 1996 Atlanta, 2000 Sydney, 2004 Atina, 2008 Pekin, 2012 Londra ve 2016 Rio. Her bir olimpiyat oyunları için ise farklı semboller kullanılmıştır. Bu sembollere bazı örnekler izleyen kısımda yer verilmiştir.

Şekil 1. Olimpiyat
Sembolü

Şekil 2. 2016 Rio Olimpiyat
Sembolü

Şekil 3. 2012 Londra Olimpiyat
Sembolü

Kaynak: <https://tarihkurdu.net/yaz-olimpiyat-logolari-ve-tasarimlari.html>, 2019.

Araştırma

Amaç

Türkiye'nin olimpiik sembolün belirlenmesi ve bunun bir örnek olarak geliştirilmesi temel amaç olarak benimsenmiştir. Böylece olimpiyat sembolün ortaya çıkmasında etkin olunacak kültürel sembol ve renklerin katılımcılar için ne anlam ifade ettiğinin belirlenmesi de bir diğer amaç arasında değerlendirilmiştir.

Ana Kütle ve Örneklem

Araştırmanın ana kütesini, Türkiye'de devlet üniversitelerinde yer alan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları ve Spor Bilimleri Fakülte öğrencileri oluşturmuştur. Evrenin genişliği örnekleme yönlendirmiştir. Ulaşılma olanakları ve gönüllü katılım da gözetilerek, araştırma örneklemini Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Süleyman Demirel Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi ve Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak anket tekniğinden yararlanılmıştır. Anket demografik özelliklerin ve geliştirilen üç sembolün görsel olarak yer aldığı kısımlardan oluşmuştur. Her bir sembolün altında, sembolün anlamlarını açıklayan ve sorgulanan ifadelere yer verilmiştir.

Şekil 4. Tasarlanan Birinci Sembol

Şekil 5. Tasarlanan İkinci Sembol

Şekil 6. Tasarlanan Üçüncü Sembol

Bulgular ve İstatistiksel Çözümlenmeler

650 anket formu dağıtılmış ancak katılımcılar tarafından tam ve eksiksiz bir şekilde doldurulan 638 (254 kadın; 384 erkek) anket değerlendirilmeye alınmıştır. Katılımcılar ile ilgili demografik bilgilerin ve sembollerin içeriğini sorgulayan ifadelerin değerlendirilmesinde frekans ve yüzde analizi ve ki-kare testleri yapılmıştır.

Tablo 1. Katılımcıların Kişisel Bilgileri ve Tasarım 1'e Verilen Yanıtların Dağılımı

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Kadın	254	39.8
	Erkek	384	60.2
	Toplam	638	100
Yaş	18-24	492	77.1
	25-32	134	21.0
	33-40	12	1.9
	Toplam	638	100
Birinci madde yanıtları	Katılmıyorum	20	3.1
	Kararsızım	150	23.5
	Katılıyorum	468	73.4
	Toplam	638	100
İkinci madde yanıtları	Katılmıyorum	18	2.8
	Kararsızım	354	55.5
	Katılıyorum	266	41.7
	Toplam	638	100
Üçüncü madde yanıtları	Katılmıyorum	36	5.6
	Kararsızım	265	41.5

	Katılıyorum	337	52.8
	Toplam	638	100
Dördüncü madde yanıtları	Katılmıyorum	29	4.5
	Kararsızım	251	39.3
	Katılıyorum	358	56.1
	Toplam	638	100

Tablo 1 incelendiğinde, araştırma kapsamında yer alan katılımcıların %60.2'sinin erkek, %39,8'nin kadın, %77.1'inin 18-24 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Öte yandan, katılımcıların (Tasarım 1 kapsamında yer alan) %73.4'ünün "Turkuaz rengi gökyüzünü temsilen yer almaktadır" ifadesine "Katılıyorum", %55.5'inin "Kartal figürü özgürlüğü ve hakimiyeti ifade etmektedir." ifadesine "Kararsızım", %52.8'inin "İstanbul yazısının renk olarak siyah tercih edilmesi Türklerde cesaret ve yiğitliğe çağrışım yapmaktadır." ifadesine "Katılıyorum" ve "Zeytin dalından çelenk figürü Yunanlılar'da olimpiyatlarda yarışmacılara verilen ödülü temsil etmektedir." ifadesine ise "Katılıyorum" yanıtını vermiştir.

Tablo 2: Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre (Tasarım 1) Birinci İfade Ki-Kare Testi Sonuçları

Turkuaz rengi gökyüzünü temsilen yer almaktadır.				Toplam
	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	
Kadın	10	63	181	254
Erkek	10	87	287	384
Toplam	20	150	468	638

$$X^2= 1.41 \quad sd=2 \quad p= .49$$

Tasarım 1'de yer alan "Turkuaz rengi gökyüzünü temsilen yer almaktadır" ifadesine "Katılmıyorum" kadınlarda 10, erkeklerde 10; "Kararsızım" kadınlarda 63, erkeklerde 87 ve "Katılıyorum" kadınlarda 181, erkeklerde 384 katılımcı olmuştur. Ayrıca farklı cinsiyetlerdeki katılımcıların aynı madde için görüşleri üzerinde anlamlı bir fark olmadığı da bir diğer sonuç arasındadır [$X^2_{(2)}= 1.41, p>.05$].

Tablo 3. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre (Tasarım 1) İkinci İfade Ki-Kare Testi Sonuçları

Kartal figürü özgürlüğü ve hâkimiyeti ifade etmektedir.				Toplam
	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	
Kadın	8	134	112	254
Erkek	10	220	154	384
Toplam	18	354	266	638

$$X^2= 1.31 \quad sd=2 \quad p= .51$$

Tasarım 1'de yer alan "Kartal figürü özgürlüğü ve hâkimiyeti ifade etmektedir" ifadesine "Katılmıyorum" kadınlarda 8, erkeklerde 10, "Kararsızım" kadınlarda 134, erkeklerde 220 ve

“Katılıyorum” kadınlarda 112 erkeklerde 154 katılımcı olmuştur. Ayrıca farklı cinsiyetlerdeki katılımcıların aynı madde için görüşleri üzerinde anlamlı bir fark olmadığı da bir diğer sonuç arasındadır [$X^2_{(2)} = 1.31, p > .05$].

Tablo 4. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre (Tasarım 1) Üçüncü İfade Ki-Kare Testi Sonuçları

İstanbul yazısının renk olarak siyah tercih edilmesi Türkler’de cesaret ve yiğitliğe çağrışım yapmaktadır.				Toplam
	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	
Kadın	11	113	130	254
Erkek	25	152	207	384
Toplam	36	265	337	638

$$X^2 = 2.38 \quad sd = 2 \quad p = .30$$

Tasarım 1’de yer alan “İstanbul yazısının renk olarak siyah tercih edilmesi Türklerde cesaret ve yiğitliğe çağrışım yapmaktadır” ifadesine “Katılmıyorum” kadınlarda 11, erkeklerde 25, “Kararsızım” kadınlarda 113, erkeklerde 152 ve “Katılıyorum” kadınlarda 130, erkeklerde 207 katılımcı olmuştur. Ayrıca farklı cinsiyetlerdeki katılımcıların aynı madde için görüşleri üzerinde anlamlı bir fark olmadığı da bir diğer sonuç arasındadır [$X^2_{(2)} = 2.38, p > .05$].

Tablo 5. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre (Tasarım 1) Dördüncü İfade Ki-Kare Testi Sonuçları

Zeytin dalından çelenk figürü Yunanlılarda olimpiyatlarda yarışmacılara verilen ödülü temsil etmektedir.				Toplam
	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	
Kadın	13	99	142	254
Erkek	16	152	216	384
Toplam	29	251	358	638

$$X^2 = 0.32 \quad sd = 2 \quad p = .85$$

Tasarım 1’de yer alan “Zeytin dalından çelenk figürü Yunanlılar’da olimpiyatlarda yarışmacılara verilen ödülü temsil etmektedir ” ifadesine “Katılmıyorum” kadınlarda 13, erkeklerde 16, “Kararsızım” kadınlarda 99, erkeklerde 152 ve “Katılıyorum” kadınlarda 142, erkeklerde 216 katılımcı olmuştur. Ayrıca farklı cinsiyetlerdeki katılımcıların aynı madde için görüşleri üzerinde anlamlı bir fark olmadığı da bir diğer sonuç arasındadır [$X^2_{(2)} = 0.32, p > .05$].

Tablo 6. Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre (Tasarım 1) Birinci İfade Ki-Kare Testi Sonuçları

Turkuaz rengi gökyüzünü temsilen yer almaktadır.				Toplam
	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	
18-24	16	109	367	492
25-32	4	33	97	134
33-40	0	8	4	12
Toplam	20	150	468	638

$$X^2 = 13.1 \quad sd=4 \quad p = .01$$

Tasarım 1’de yer alan “Turkuaz rengi gökyüzünü temsilen yer almaktadır” ifadesine “Katılmıyorum” 18-24 yaş grubunda 16, 25-32 yaş grubunda 4, “Kararsızım” 18-24 yaş grubunda 109, 25-32 yaş grubunda 33, 33-40 yaş grubunda 8 kişi olduğu, “Katılıyorum” 18-24 yaş grubunda 367, 25-32 yaş grubunda 97 ve 33-40 yaş grubunda 4 katılımcı olmuştur. Ayrıca farklı yaş gruplarındaki katılımcıların aynı madde için görüşleri arasında gözlenen farkın anlamlı olduğu bir diğer sonuç arasındadır [$X^2_{(4)} = 13.1, p < .05$].

Tablo 7. Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre (Tasarım 1) İkinci İfade Ki-Kare Testi Sonuçları

Kartal figürü özgürlüğü ve hâkimiyeti ifade etmektedir.				Toplam
	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	
18-24	15	273	204	492
25-32	3	76	55	134
33-40	0	5	7	12
Toplam	18	354	266	638

$$X^2 = 1.85 \quad sd=4 \quad p = .76$$

Tasarım 1’de yer alan “Kartal figürü özgürlüğü ve hâkimiyeti ifade etmektedir” ifadesine “Katılmıyorum” 18-24 yaş grubunda 15, 25-32 yaş grubunda 3, “Kararsızım” 18-24 yaş grubunda 273, 25-32 yaş grubunda 76, 33-40 yaş grubunda 5, “Katılıyorum” 18-24 yaş grubunda 204, 25-32 yaş grubunda 55 ve 33-40 yaş grubunda 7 katılımcı olmuştur. Ayrıca farklı yaş gruplarının görüşleri arasında gözlenen farkın anlamlı olmadığı bir diğer sonuç arasındadır [$X^2_{(4)} = 1.85, p > .05$].

Tablo 8. Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre (Tasarım 1) Üçüncü İfade Ki-Kare Testi Sonuçları

İstanbul yazısının renk olarak siyah tercih edilmesi Türkler’de cesaret ve yiğitliğe çağrışım yapmaktadır.				Toplam
	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	
18-24	30	209	253	492
25-32	6	52	76	134
33-40	0	4	8	12
Toplam	36	265	337	638

$$X^2= 2.72 \text{ sd}=4 \text{ p}= .60$$

Tasarım 1’de yer alan ‘İstanbul yazısının renk olarak siyah tercih edilmesi Türkler’de cesaret ve yiğitliğe çağrışım yapmaktadır ‘ ifadesine “Katılmıyorum” 18-24 yaş grubunda 30, 25-32 yaş grubunda 6, “Kararsızım” 18-24 yaş grubunda 209, 25-32 yaş grubunda 52, 33-40 yaş grubunda 4, “Katılıyorum” 18-24 yaş grubunda 253, 25-32 yaş grubunda 76 ve 33-40 yaş grubunda 8 katılımcı olmuştur. Ayrıca farklı yaş gruplarının görüşleri arasında gözlenen farkın anlamlı olmadığı bir diğer sonuç arasındadır [$X^2_{(4)}= 2.72, p>.05$].

Tablo 9. Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre (Tasarım 1) Dördüncü İfade Ki-Kare Testi Sonuçları

Zeytin dalından çelenk figürü Yunanlılarda olimpiyatlarda yarışmacılara verilen ödülü temsil etmektedir.				Toplam
	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	
18-24	23	191	278	492
25-32	5	51	78	134
33-40	1	9	2	12
Toplam	29	251	358	638

$$X^2= 8.06 \text{ sd}=4 \text{ p}= .09$$

Tasarım 1’de yer alan “Zeytin dalından çelenk figürü Yunanlılarda olimpiyatlarda yarışmacılara verilen ödülü temsil etmektedir. “ ifadesine “Katılmıyorum” 18-24 yaş grubunda 23, 25-32 yaş grubunda 5, 33-40 yaş grubunda 1, “Kararsızım” 18-24 yaş grubunda 191 kişi, 25-32 yaş grubunda 51, 33-40 yaş grubunda 9, “Katılıyorum” 18-24 yaş grubunda 278, 25-32 yaş grubunda 78 ve 33-40 yaş grubunda 2 katılımcı olmuştur. Ayrıca farklı yaş gruplarının görüşleri arasında gözlenen farkın anlamlı olmadığı bir diğer sonuç arasındadır [$X^2_{(4)}= 8.06, p>.05$].

Sonuç

Sorgulaması yapılan birinci tasarım, örneklem içerisinde en fazla tercih edilen olmuştur. Kartal figürünün turkuaz renkte olması ve tarihi süreçte Anadolu coğrafyasında kurulan bazı Türk devletlerinde sembol olarak günümüze çağrışım oluşturması, zeytin dalının ifade ettiği anlamın daha güçlü ortaya çıkması, İstanbul yazısının kartal ve zeytin dalına göre biraz daha geri planda yer alması, tercih sebepleri arasında değerlendirilmiştir.

İkinci tasarımda, ok atan adam figürü geleneksel kültürümüzde pek fazla yer almamasından dolayı değerlendirme kapsamında kendisine yer bulamadığı değerlendirilmiştir. Üçüncü tasarım da ise, “kararsız” ve “katılıyorum” olarak yanıt verenlerin yüzdelerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür.

Kartal figürünün boyutlarının diğerlerine göre daha fazla olması, turkuaz renginin görsel katkıda renksel olarak kartal figürünün önüne geçmesi katılımcıların değerlendirme kriterlerini etkilediği diğer değerlendirmeler arasındadır.

Anketin ikinci bölümünde; katılımcıların semboller hakkındaki yanıtları cinsiyet ve yaş değişkenine göre $\alpha = .05$ anlamlılık düzeyinde ki-kare testi yapılarak elde edilmiştir. Farklı cinsiyetlerdeki bireylerin tasarım birde “Turkuaz rengi gökyüzünü temsilen yer almaktadır” ifadesine ilişkin görüşleri arasında gözlenen bu farkın anlamlı olmadığı [$X^2_{(2)} = 1.41, p > .05$], “Kartal figürü özgürlüğü ve hakimiyeti ifade etmektedir” ifadesine ilişkin görüşleri arasında gözlenen bu farkın anlamlı olmadığı [$X^2_{(2)} = 1.31, p > .05$], “İstanbul yazısının renk olarak siyah tercih edilmesi Türklerde cesaret ve yiğitliğe çağrışım yapmaktadır” ifadesine ilişkin görüşleri arasında gözlenen bu farkın anlamlı olmadığı [$X^2_{(2)} = 2.38, p > .05$] ve “Zeytin dalından çelenk figürü Yunanlılar’da olimpiyatlarda yarışmacılara verilen ödülü temsil etmektedir” ifadesine ilişkin görüşleri arasında gözlenen bu farkın anlamlı olmadığı [$X^2_{(2)} = 0.32, p > .05$] diğer sonuçlar arasındadır.

Kaynakça

- Frost, P. J. (1985). Special issue on organizational symbolism. *Journal of Management*, 11(2), 5-9.
- Giddens, A. (2013). *Sosyoloji*. (Ed. Güzel, C.). İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- Gülensoy, T. (1989). *Orhun’dan Anadolu’ya Türk damgaları*, İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları.
- <https://tarihkurdu.net/yaz-olimpiyat-logolari-ve-tasarimlari.html>, 2019.
- Jung, G. C. (2009). *İnsan ve sembolleri*. (Çev. Babaoğlu, A. N.). İstanbul: Okyanus Yayınları.

- Karaküçük, S. (1988). *Tarihsel ve politik yönden olimpiyat oyunları*. Ankara: Uzman Matbaacılık.
- Kılıç, H. (2007). *Beden eğitimi öğretmenlerinin olimpiyatlar hakkındaki farkındalığı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Koca, S. K. (2010). Genel hatları ile kültür ve sembol ilişkisi. *SAÜ Fen Edebiyat Dergisi*, 12(2), 87-94.
- Peirce, C. (1984). *Writings of Charles S. Pierce. A Chronological Edition*, 2.
- Phillips, N. & Brown, J. L. (1993). Analyzing communication in and around organizations: a critical hermeneutic approach. *Academy of Management Journal*, 36(6), 1547-1576.
- Serdaroğlu, M. (2002). *Olimpiyat tarihi ve Türkiye'nin olimpiyatlardaki durumu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Uçar, T. F. (2004). *Görsel iletişim ve grafik tasarım*. İstanbul: İnkılap Yayıncılık.
- Yaman, H. (2017). *İdeoloji, dil ve sembol bağlamında 2015 yılı seçimlerinin medya analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.